

Bale

Bale belirli duruşları, adım atışları, hareketleri ve figürleri olan bir dans türüdür. Dansı müzik, sahne kostümleri, dekor, mimik ve duygularla birleştirir. Böylece ortaya etkileyici ve zarif bir sahne gösterisi çıkar.

Bale, Latince dans etmek anlamına gelen "ballare" sözcüğünden gelen bir terim. Tarihi dans kadar eski olsa da bale 17. yüzyılda Fransa'da Kraliyet Dans Akademisi'nin kurulmasıyla geniş kitlelerce tanınmaya başlamış. İtalya, Fransa ve Rusya'da gelişen bale 18, 19 ve 20. yüzyıllarda bir sahne sanatı olarak büyük ilgi görmüş. Günümüzde bale sanatı her zamankinden çok daha karmaşık bir hal almış ve gösteriler çeşitlenmiştir.

Uyuyan Güzeli'nin prömiyerinin yani ilk gösterisinin yapıldığı günden bir fotoğraf. Mariinski Tiyatrosu, St. Petersburg, Rusya (1890).

Ülkemizde tiyatro, opera ve bale sanat dallarını bünyesinde bulunduran Devlet Tiyatroları 1949'da kurulmuş. Devlet Opera ve Balesi 1970'e kadar Devlet Tiyatroları'nın bir parçası olarak hizmet vermiş. 1970'teyse Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü adını alarak Devlet Tiyatroları'ndan ayrılmış. Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü çok sesli müzik, opera ve bale eserlerini sahneliyor. Ayrıca bu sanatlara olan ilgiyi artırmayı amaçlıyor.

Bir bale gösterisinde seçilen müziğin ritmine uygun olarak dans adımlarının ve figürlerinin ne olacağının, hangi sırayla yapılacağının tasarlanmasına koreografi adı verilir. Koreografsa bir bale gösterisini tasarlayan kişidir. Eseri oluşturur, sahneye koyar ve eserin müzik, dekor ve kostümle bir bütün olmasını sağlar.

Balenin diğer danslardan farklı bir tekniği vardır. Baledede tüm kasların çalıştırılması ve çok esnek olunması gerekir. Bunun için bale eğitime erken yaşlarda başlanır. Bugün pek çok ülkede bale toplulukları ve bale okulları vardır.

Bir bale kursundan görüntü.

Balerin ve baletler bir bale gösterisini ortaya çıkarabilmek için düzenli ve disiplinli bir şekilde prova adı verilen ön çalışmalar yaparlar.

Prova yapan bale sanatçıları.

Bale yapan kadınlara balerin, erkeklere balet denir. Balerin ve baletler rahat hareket etmelerini sağlayan ve dans hareketlerinin görsel etkisini artıran özel giysiler giyerler. Bale çorabı, tayt, bale mayosu, kısa etek, tütü gibi.

Balerinler parmak uçlarında dans edebilmelerini sağlayan, point ayakkabısı ya da bale pabucu denen uçları sıkıştırılmış ve yapıştırıcıyla sertleşmiş kumaş, kâğıt ya da kartonla doldurulan özel ayakkabılar kullanırlar. Ayrıca genellikle bale gösterilerinde tütü adı verilen kısa ya da uzun çeşitleri olan kat kat kabarık etekler giyerler.

Kuliste gösteriye çıkmaya hazırlanan bir balerin.

Bir bale gösterisi bir öyküyü anlatabilir ya da öykü olmadan yalnızca müziğin dans aracılığıyla bir yorumu olabilir. Aşağıda öyküsü olan bazı klasik bale eserlerinden örnekler bulunuyor.

Müziği Rus besteci Tchaikovsky (Çaykovski) tarafından bestelenen ve ilk koreografisi Marius Petipa tarafından yapılan Fındıkkıran Balesi'nden bir görüntü. Fındıkkıran küçük bir kız olan Clara Stahlbaum'un yeni yıl hediyesi olarak aldığı fındıkkıran oyuncağıyla ilgili rüyalarını konu alan masalsı bir eserdir.

Müziği Rus besteci Tchaikovsky (Çaykovski) tarafından bestelenen ve ilk koreografisi Marius Petipa ve Lev Ivanov tarafından yapılan Kuğu Gölü Balesi'nden bir görüntü. Kuğu Gölü bir büyücü tarafından arkadaşlarıyla birlikte kuğuya dönüştürülen, ancak bir erkeğin aşkıyla tekrar insana dönüşebilecek olan Odette ile Prens Siegfried'in öyküsünü anlatan masalsı bir eserdir.

Müziği Rus besteci Tchaikovsky (Çaykovski) tarafından bestelenen ve ilk koreografisi Marius Petipa tarafından yapılan Uyuyan Güzel Balesi'nden bir görüntü. Uyuyan Güzel kötü kalpli büyücünün yüz yıl boyunca uyuttuğu prensesi konu alan bir masaldan baleye uyarlanmıştır.

Müziği Fransız besteci Adolphe Adam tarafından bestelenen ve ilk koreografisi Jean Coralli ve Jules Perrot tarafından yapılan Giselle Balesi'nden bir görüntü. Giselle, Albrect adında birine âşık olan Giselle'in yaşadıklarını konu alan masalsı bir eserdir.

Müziği Rus besteci Prokofiev tarafından bestelenen ve ilk koreografisi Leonid Lavrovsky tarafından yapılan Romeo ve Juliet Balesi'nden bir görüntü. Romeo ve Juliet, William Shakespeare'in oyunundan uyarlanmıştır ve aralarında düşmanlık olan iki ailenin çocuklarının aşkını konu alan bir eserdir.

Müziği Çek besteci Ludwig Minkus tarafından bestelenen ve ilk koreografisi Marius Petipa tarafından yapılan Don Kişot Balesi'nden bir görüntü. Don Kişot, Miguel de Cervantes Saavedra'nın romanından uyarlanmıştır ve Kitri'nin, bir berber olan Basil'e olan aşkını konu alan bir eserdir.

Müziği Rus besteci Prokofiev tarafından bestelenen ve ilk koreografisi Rostislav Zakharov tarafından yapılan Cinderella Balesi'nden bir görüntü. Cinderella, bir iyilik perisinin yardımıyla, kraliyet şatosunda düzenlenen bir baloya katılan Cinderella'yla prensin aşkını konu alan bir masaldan baleye uyarlanmıştır.

Müziği Fransız besteci Leo Delibes tarafından bestelenen ve ilk koreografisi Arthur S. Leon tarafından yapılan Coppelia Balesi'nden bir görüntü. Coppelia, insan boyutunda, dans eden bir oyuncak bebek olan Coppelia'yı yapan gizemli oyuncakçı Dr. Coppelius'un yaşadıklarını anlatan masalsi bir eserdir.

